

SFOG råd avseende gravida under rådande Covid-19-pandemi

Kunskapsläget kring gravida och covid-19 infektion är idag alltmer studerat, och följs av Folkhälsomyndigheten (FHM), Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi (SFOG) samt genom Graviditetsregistret och Kunskapscentrum för infektioner under graviditet (Infpreg). Dokumentet kommer att uppdateras vartefter kunskaperna ökar.

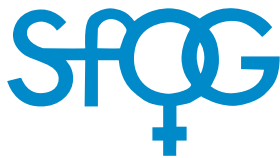
Risken att insjukna i covid-19 i sjukdomen är inte högre för gravida än för andra. De allra flesta som smittas med Covid-19 blir **inte** allvarligt sjuka. Det är mycket ovanligt att infektion överförs till barnet, men det finns enstaka fall beskrivna. Alla barn till sjuka mödrar provtas och följs noggrant. Bröstmjolk utgör inte någon smittkälla, varför det inte finns något hinder för amning.

Infektion eller misstanke om Covid-19 infektion vid förlossningen eller under BB-tiden kan påverka upplevelsen av vården och möjligheten för partner att närvara. Det kan även medföra separation av mor och barn i de sällsynta fall där barnet behöver neonatalvård. Separation av fullgångna friska barn från Covid-19 sjuka mödrar rekommenderas inte.

Risikfaktorer för svår infektion bland gravida förefaller vara samma som för övriga populationen, t ex uttalad övervikt, hjärt-kärlsjukdom och diabetes som funnits före graviditeten. För gravida utgör också ålder över 35 år en riskfaktor. Många av de gravida som insjuknat i svår Covid-19 infektion har haft flera riskfaktorer.

Covid-19 kan i vissa fall leda till att förlossningen tidigareläggs och barnet föds prematurt. Det finns en något ökad risk för gravida som drabbas av allvarlig infektion att vårdas på IVA, samt en förhöjd risk att drabbas av blodpropp. Förebyggande behandling mot blodpropp kan därför behöva ges i form av injektion med lågmolekylärt heparin under flera veckor, även efter symtomfrihet. Mer information finns på SFOGS hemsida www.sfog.se

En frisk person kan inte sjukskrivas enbart för att undvika smitta. Smittskyddspenning kan sökas av gravida som har särskild risk för allvarlig sjukdom enligt FHM. FHM rekommenderar att gravida ska vara extra försiktiga, framför allt i sen graviditet och särskilt de som har kraftig övervikt, hjärt-kärlsjukdom, diabetes eller annan svår sjukdom. Arbetsmiljöverket har slagit fast att gravida inte ska vårda Covid-19 sjuka patienter. Försiktighetsprincipen ska råda för gravida på alla arbetsplatser och skyddsåtgärder bör vidtas. För gravida som i arbetet inte kan undgå att arbeta med Covid-19 sjuka patienter och inte kan omplaceras finns möjlighet till graviditetspenning. I avvaktan på mer kunskap tillämpas dessa försiktighetsprinciper även efter vaccination mot Covid-19 (se nedan).

Vaccination av gravida eller ammande

- Vaccination rekommenderas för gravida med riskfaktorer som funnits redan före graviditet såsom hjärt-kärlsjukdom, diabetes eller annan allvarlig sjukdom, samt de med ålder över 35 år eller BMI över 30 vid inskrivning på barnmorskemottagning. Rekommendation kring vaccination för övriga gravida har ännu inte kommit, men det råder inte någon generell avrådan. Man har inte sett några allvarliga biverkningar vid vaccination av gravida med mRNA-vacciner i de länder där detta ges. Det finns således ingen anledning till oro om vaccination skett före kvinnan blivit medveten om graviditeten. Tills vidare rekommenderas vaccination tidigast graviditetsvecka 13. Gravidas hushållskontakter är inte i nuläget prioriterade för vaccination.
- Amning utgör inget hinder för vaccination.

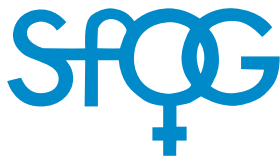
Se även FHM:s hemsida:

[Om covid-19 för gravida — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-covid-19-for-gravida)

[Skydda dig och andra — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/skydda-dig-och-andra)

Vad kan göras för att minska risken för Covid-19-smitta under graviditet?

- Följ Folkhälsomyndighetens allmänna råd för att motverka smittspridning.
- Arbeta hemifrån i sen graviditet om möjlighet finns.
- Föräldrapenning kan tas ut från graviditetsvecka 32 och uttag rekommenderas starkt från graviditetsvecka 36. Inget särskilt intyg behövs förutom moderskapsintyget som varje gravid får av sin barnmorska.
- Gravida med sjukdom eller tillstånd som kan innebära ökad risk för svår sjukdom bör, gärna redan i tidig graviditet, diskutera med ordinarie vårdgivare om vilka åtgärder som kan minska riskerna.
- Gravida med arbete som innebär hög risk för smitta bör diskutera med sin arbetsgivare om annan placering eller graviditetspenning.
- Gravida som gått in i graviditeten med uttalad övervikt, hjärt-kärlsjukdom, annan svår sjukdom eller diabetes bör diskutera med sin arbetsgivare. I vissa fall kan omplacering eller avstängning bli aktuell. Då kan Försäkringskassan ta ställning till så kallad graviditetspenning.

Till dig som är gravid: information om Covid-19 och graviditet

Kunskapsläget kring gravida och covid-19 infektion ökar alltmer och följs av olika myndigheter och professionella organisationer, varför detta dokument kan komma att uppdateras.

Risken att insjukna i covid-19 och dödligheten i sjukdomen är inte högre för gravida än för andra. Överföring av infektion till fostret under graviditet är mycket ovanligt och har endast beskrivits i enstaka fallrapporter. Bröstmjolk utgör inte någon smittkälla, varför det inte finns något hinder för amning.

De allra flesta som smittas med Covid-19 blir **inte** allvarligt sjuka. Infektion eller misstanke om Covid-19 infektion vid förlossningen eller under BB-tiden kan påverka upplevelsen av vården och möjligheten för partner att närvara. Det kan även medföra separation av mor och barn i de sällsynta fall där barnet behöver vård på nyföddhetsavdelning eller om mamman är för sjuk för att orka vårda barnet. Det vanligaste är dock att fullgångna friska barn vårdas tillsammans med sina mammor, även om mamman har Covid-19.

Risikfaktorer för **svår** infektion bland gravida förefaller vara samma som för övriga befolkningen, t ex uttalad övervikt, hjärt-kärlsjukdom och diabetes. Kunskapen om allvarliga fall under graviditet är fortfarande begränsad för att tillåta säkra slutsatser, men många gravida som insjuknat i svår Covid-19 infektion har haft flera riskfaktorer. Covid-19 kan i vissa fall medföra att förlossningen tidigareläggs och att barnet föds för tidigt. Det kan finnas en något ökad risk för gravida som drabbas av allvarlig infektion att vårdas på intensivvårdsavdelning (IVA).

Gravida och nyförlösta har en något ökad risk för venös blodpropp, det vill säga blodpropp som oftast sitter i armar, ben eller lungor. Hjärtinfarkt och stroke är **inte** venös blodpropp. Vid infektion med Covid-19 förstärks risken för venös blodpropp. Förebyggande behandling kan behöva ges i form av blodförtunnande sprutor under flera veckor, även efter att symtomen är borta.

Graviditet efter graviditetsvecka 20 betraktas i nuläget som en risk för allvarlig sjukdom, framför allt relaterad till att svår sjukdom kan leda till tidigarelagd förlossning och risk för blodpropp och IVA-vård. Riskökningen gäller framför allt kvinnor över 35 år och med BMI över 30 när de blir gravida, samt kvinnor som sedan tidigare har diabetes, hjärt-kärlsjukdom eller annan allvarlig sjukdom.

Om vaccination mot Covid-19 under graviditet

Gravida kvinnor med riskfaktorer kommer att prioriteras för vaccination (se nedan). För övriga gravida råder ingen generell avrådan från vaccination. I en del andra länder finns en generell rekommendation att alla gravida bör erbjudas vaccination; detta gäller inte i Sverige men kunskapsläget bevakas.

Från Folkhälsomyndighetens hemsida:

Om en kvinna har en sjukdom eller ett tillstånd som kan innebära en ökad risk för svår sjukdom rekommenderas vaccination även om hon är gravid. Det gäller:

- Kronisk hjärt- och kärlsjukdom, inklusive stroke och högt blodtryck.
- Kronisk lungsjukdom såsom KOL samt svår och instabil astma.
- Andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad förmåga att hosta.
- Kronisk lever- eller njursvikt.
- Diabetes typ 1 och typ 2.
- Tillstånd som innebär påverkan på immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling.

Graviditet hos kvinnor som är över 35 år eller har ett BMI över 30 bedöms alltid som en riskgraviditet och de bör därför också erbjudas vaccination mot covid-19.

Det finns inga skäl att ge ett vaccin under första tredjedelen av graviditeten. Därmed rekommenderas vaccination efter 12:e graviditetsveckan. Logistik och rutiner vid ordination av vaccination sker enligt regionala riktlinjer.

I nuläget avvaktar Folkhälsomyndigheten med en generell rekommendation för vaccination till alla gravida, men följer kunskapsutvecklingen.

Viktigt att skydda sig mot smitta med Covid-19

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gravida ska vara extra försiktiga när det gäller att skydda sig mot smitta, framför allt i sen graviditet och särskilt de som har kraftig övervikt, hjärt-kärlsjukdom eller diabetes.

Arbetsmiljöverket har slagit fast att gravida inte ska vårda Covidpatienter. Försiktighetsprincipen ska råda för gravida på alla arbetsplatser och skyddsåtgärder bör vidtas. Graviditetspenning kan betalas ut till gravida med risker i arbetsmiljön, såsom coronavirus. En frisk person kan inte sjukskrivas enbart för att undvika smitta. Tillfällig

ersättning för person som tillhör riskgrupp för att få allvarlig Covid-19-sjukdom kan sökas via Försäkringskassan.

För mer information, se Försäkringskassans och Arbetsmiljöverkets hemsidor.

Vad kan göras för att minska risken för Covid-19-smitta under graviditet?

- Följ Folkhälsomyndighetens allmänna råd för att motverka smittspridning.
- Arbeta hemifrån i sen graviditet om möjlighet finns.
- Föräldrapenning kan tas ut från graviditetsvecka 32 och uttag rekommenderas starkt från graviditetsvecka 36. Inget särskilt intyg behövs förutom moderskapsintyget som varje gravid får av sin barnmorska.
- Gravida med sjukdom eller tillstånd som kan innebära ökad risk för svår sjukdom bör, gärna redan i tidig graviditet, diskutera med ordinarie vårdgivare om vilka åtgärder som kan minska riskerna. Rätt till tillfällig ersättning bör övervägas.
- Gravida med hög risk för smitta på arbetsplatsen kan söka graviditetspenning, om omplacering inte är möjlig. Läkarintyg behövs inte utan frågan diskuteras med arbetsgivaren.
- Möjlighet till vaccination för gravida med riskfaktor finns nu.

Finns det något mer gravida bör tänka på?

Alla personer med Covid-19 ska söka vård utan dröjsmål om de försämras hastigt eller upplever svårighet att andas! Inläggning på sjukhus kan behövas.

Om sjukhusvård inte behövs:

Gravida eller nyförlösta med ökad risk för venös blodpropp (se nedan) kontaktar mödrahälsovården eller annan vårdgivare (till exempel vårdcentral, ordinarie läkare) om de får Covid-19.

Detta är särskilt viktigt om man är sängliggande större delen av dygnet och/eller uttorkad, till exempel på grund av hög feber, ihållande kräkningar eller diarré eller svårighet att dricka.

Man tar då ställning till om blodförtunnande sprutor behövs, detta är en behandling man ger sig själv hemma.

Även den som inte bedöms behöva blodförtunnande bör resa på sig ofta, vifta med tårna, trampa med fötterna och röra på benen, samt dricka ordentligt, upprepat varje dag.

Tillstånd som kan ge ökad risk för venös blodpropp hos gravid

- Särskilda faktorer påvisade vid tidigare utredning, till exempel APC-resistens, protein C-brist, protein S-brist, protrombinmutation, antitrombinbrist, förhöjt homocystein, kardiolipinantikroppar, lupus antikoagulans, APLA syndrom
- Förälder eller syskon med venös blodpropp
- Uttalad övervikt, med BMI över 30
- Ålder över 40 år
- Ulcerös kolit eller Crohns sjukdom
- Preeklampsi (tidigare kallad havandeskapsförgiftning)
- Långvarigt sängläge eller uttorkning (se ovan)

[Om covid-19 för gravida — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-covid-19-for-gravida)

[Skydda dig och andra — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/skydda-dig-och-andra)